

Valtuustoaloite - Hirvenpyynti ja nk. vierasluvut/vieraspyytäjät

Khall 09.11.2021 § 494

Valtuutettu Akseli Erkkilä jätti valtuuston kokouksessa 20.9.2021 yhteensä 26 valtuutetun/varavaltuutetun allekirjoittaman seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

"VALTUUSTOALOITE Kittilän kunnanvaltuustolle

Kuluvana metsästyskautena on Lapissa noussut esille tyytymättömyys hirvenmetsästyksen ns. vieraslupien korkeaan määrään. On saatu palautetta, jonka mukaan vieraspyytäjien metsästyskäytännöt ja suuri määrä ovat aiheuttaneet haittaa paikallisille metsästäjille ja -seuroille, jotka varsinaisen riistan kaatamisen lisäksi mm. pitävät nuolukiviä ja pitävät talviruokintaa. Usein esimerkiksi riistakameroilla hirviä ja niiden liikkeitä seuraavat paikalliset metsästäjät myös suunnittelevat kaatojaan. Samankaltaista palautetta on tullut myös metsäkanalinnun metsästyksen osalta.

Esitämme, että Kittilän kunta

- a) Selvittää, koetaanko vieraslupien määrä ja vieraspyytäjien toiminta paikallisten metsästäjien kannalta ongelmallisena. Tämä selvitys voidaan tehdä kyselyllä paikallisille metsästysseuroille. Samalla kysytään, kuinka seurat haluaisivat järjestelmää parantaa.*
- b) Mikäli edellisen kohdan selvitys osoittaa ongelmia olevan, Kittilän kunta ottaa Metsähallituksen suuntaan kantaa paikallisten edun mukaisesti.*

Asiassa voidaan pyrkiä Lapin kuntien väliseen yhteistyöhön."

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää lähettää aloitteen hallintotoimen toimialan valmisteltavaksi. Vastuuhenkilönä on hallintojohtaja.

Päätös:

Kunnanhallituksen jäsen Marita Toivanen esitti ponnen, että tässä asiassa tulee tehdä yhteistyötä muiden Lapin kuntien kanssa.

Esitys hyväksyttiin Toivasen esittämällä ponnella.

Khall 28.02.2023 § 87

(Lisätietoja: Kunnanjohtaja Timo Kurula, puh. 040 595 7597)

Kittilän kunnanvaltuuston kokouksessa jätetyssä aloitteessa on otettu kantaa suomen riistakeskuksen ML 8 §:n alueella ulkopaikkakuntalaispyytäjille myönnettyihin hirvenkaatolupiin, sekä Metsähallituksen myymiin päivälupiin Kittilän kunnan alueella, mikä ei ole Kittilän kunnan alueen metsästysseuroille ja Kittilän riistanhoitoyhdistykselle suunnatun kyselyn palautteen perusteella sujunut ongelmitta. Kittilän

kunnan alueella on koettu epäonnistuneeksi syyskuun alussa alkava metsästys ulkopaikkakuntalaisten osalta ja onnistuneeksi vain, kun metsästysoikeus on paikallisilla.

Ulkopaikkakuntalaisten pyyntilupia on perusteltu hirvenmetsästäjien yhdenvertaisuudella valtakunnallisella tasolla. Metsähallituksen hallinnoimia alueita on runsaasti Lapin maakunnassa ja Kittilän kunnan alueella. Metsähallitus ei ilmeisestikään kontrolloi kuitenkaan näiden pyytäjien todellista mahdollisuutta osallistua hirvenpyyntiin omalla kotiseudullaan. On siten mahdollista, että ulkopaikkakuntalaiset käyvät ensin Kittilän kunnan alueella Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla hirvenpyynnissä ja siirtyvät tämän jälkeen omalle kotiseudulle hirvenpyyntiin. Tämä käytännössä kaventaa paikkakuntalaisten metsästysoikeutta ja on ristiriidassa metsästyslain 26§:ssä tarkoitetun metsästysmahdollisuuksien tasapuolisen jakaantumisen kanssa.

Kittilän kunta on pyytänyt syksyllä 2022 palautetta Kittilän alueen metsästysseuroilta. Palautteen perusteella huomiota on kiinnitetty metsästyksen valvontaan, metsästysalueiden rajojen noudattamiseen, maastoajoneuvojen käyttöön ja metsästyskulttuurin erilaisiin variaatioihin. Ongelmaksi on myös koettu luvaton yksityisteiden käyttö ja sulkeminen metsästystarkoituksiin. Saatu palaute on luonteeltaan todellisia ongelmia ilmentävää.

Palautteessa toivottiin tekemistä hirvikannan arvioinnin helpottamiseksi 2—3 vuoden välein. Useimmissa palautteissa esitettiin ulkopaikkakuntalaisten metsästyksen aloittamisen ajoittamista lokakuun alkuun ja tammikuulle 1.1 - 15.1 ajoittuvan pyynnin poistamista kokonaisuudessaan turvallisuussyistä.

Palautteiden perusteella ulkopaikkakuntalaisten hirvenmetsästys on aiheuttanut ongelmia myös koirametsästyksen osalta. Käsitystä metsästykseseen käytettävien koirien haitoista porotaloudelle ei välttämättä ole. Koiria on havaintojen mukaan ollut huomattava määrä ja ne ovat ajaneet poroja ja hajottaneet porotokkia, joita on oltu kokoomassa laumoihin erotuksia varten. Edellä kerrottu haittaa porotaloutta. Kittilän kunnan alueella Kuivasalmen ja Kyrön paliskunnat kuuluvat erityiseen poronhoitoalueeseen (Poronhoitolaki § 2.2). Valtion omistamat maat rajoittuvat yksityisten maihin ja koirat ovat liikkuneet myös yksityisten mailla. Palautteissa toivottiinkin, että omariistaan tulisi saada näkyviin luvan saaneiden kaatopaikat, jotta väärinkäytökset saataisiin selville.

Palautteissa muun muassa ehdotettiin aluelupahakemuksien rajaamista ulkopaikkakuntalaisseurueiden osalta isoille valtion alueille, jolloin hirvikannan sääntely onnistuisi paremmin. Päivilupien myöntämistä ehdotettiin myös poistettavaksi.

Lupien myöntäjän Riistakeskuksen yhdessä Metsähallituksen kanssa toivottiin lisäävän metsästyksen valvontaa saalismäärien kontrolloimiseksi ja metsästyslainsäädännön toteutumisen varmistamista Kittilän alueella. Ongelmaksi nähtiin Metsähallituksen Kittiläläisille metsästysseuroille myönnettyjen aluelupien väheneminen, samanai-

kaisesti ulkopaikkakuntalaisten seurojen lupien määrän kasvaessa. Tämä kaventaa paikallisten metsästysoikeutta.

Palautteiden perusteella tavoitteena olisi varmistaa metsästyslainsäädännön toteutuminen Kittilässä, sekä arvioida ja keskustella ylipäätään metsästyksen sosiaalisen kestävyuden perusteista suhteessa Metsästyslain 8 §:n alueen kuntalaisen oikeus metsästää valtion alueella sekä miten sitä tulisi metsästyspaineen kasvaessa soveltaa Metsästyslain 26 §:n hirvieläimen pyyntilupiin. ”8 §:ssä tarkoitettulle alueelle pyyntilupia myönnettäessä on lisäksi kiinnitettävä huomiota metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakaantumiseen ja metsästyksen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen” ja vaatimukseen metsästysmahdollisuuksien tasapuolisen jakautumisen näkökulmasta.

Kunnanjohtaja:

Aloitteen johdosta kunnanhallitus päättää seuraavaa:

Suomen riistakeskukselle ja Metsähallitukselle sekä Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan syyskuisen ensimmäisen aloitusjakson metsästysoikeuden rajaamista siten, ettei lupia myydä ulkopaikkakuntalaisille ja ulkopaikkakuntalaisten lupien määrän rajaamista yleisestikin.

Ulkopaikkakuntalaisten osalta metsästyksen valvontaa ehdotetaan lisättävän, koska annettu palaute on ilmentänyt runsaasti ongelmia muun muassa koirien käytössä, yksityisteiden käytössä metsästykseseen ja saalismäärien kontrolloinnissa sekä haittana porotaloudelle. Lentolaskentojen valtion/luonnonvarakeskuksen kustantamana 2 vuoden välein todellisen hirvikannan koon määrittämiseksi auttaisi pyyntilupien määrittämistä. Pikaisena toimenä pyyntilupien määrää tulisi laskea.

Kittilän kunta tiedostaa, että metsästys on Kittiläläisille tärkeä harrastusmuoto. Tämän johdosta kunnanhallitus päättää poikkeuksellisesti pyytää Riistakeskuksen Lapin aluetoimiston edustajaa, Metsähallituksen alue-edustajaa ja Kittilän riistanhoitoyhdistyksen ry edustajaa, käymään neuvottelut aloitteessa mainituista asioista sekä Kittilän kunnan teettämän kyselyn saaduista palautteista Kittilän kunnan isännöimässä neuvottelutilaisuudessa.

Neuvottelun tavoitteena on varmistaa metsästyslainsäädännön toteutuminen Kittilässä, sekä arvioida ja keskustella ylipäätään metsästyksen sosiaalisen kestävyuden perusteita suhteessa Metsästyslain 8 §:n alueen kuntalaisen oikeus metsästää valtion alueella sekä, miten sitä tulisi metsästyspaineen kasvaessa soveltaa Metsästyslain 26 §:n hirvieläimen pyyntilupa: ”8 §:ssä tarkoitettulle alueelle pyyntilupia myönnettäessä on lisäksi kiinnitettävä huomiota metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakaantumiseen ja metsästyksen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen” ja vaatimukseen metsästysmahdollisuuksien tasapuolisen jakautumisen näkökulmasta. Tavoitteena tulee olla ulkopaikkakuntalaisten metsästysoikeuden/lupien määrän uudelleentarkastelu, huomioiden annettu palaute.

Kunnanhallitus nimeää yhden virkamiesedustajan ja kunnanhallituksen edustajat.

Nimeäminen tapahtuu kokouksessa.

Päätös:

Kunnanjohtajan muutettu päätösesitys:

Aloitteen johdosta kunnanhallitus päättää seuraavaa:

Suomen riistakeskukselle ja Metsähallitukselle sekä Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan syyskuisen ensimmäisen aloitusjakson metsästysoikeuden rajaamista siten, ettei lupia myydä ulkopaikkakuntalaisille ja ulkopaikkakuntalaisten lupien määrän rajaamista yleisestikin.

Ulkopaikkakuntalaisten osalta metsästyksen valvontaa ehdotetaan lisättävän, koska annettu palaute on ilmentänyt runsaasti ongelmia muun muassa koirien käytössä, yksityisteiden käytössä metsästyksessä ja saalismäärien kontrolloinnissa sekä haittana porotaloudelle. Lentolaskentojen valtion/luonnonvarakeskuksen kustantamana 2 vuoden välein todellisen hirvikannan koon määrittämiseksi auttaisi pyyntilupien määrittämistä. Pikaisena toimenä pyyntilupien määrää tulisi laskea.

Kittilän kunta tiedostaa, että metsästyks on Kittiläläisille tärkeä harrastusmuoto. Tämän johdosta kunnanhallitus päättää poikkeuksellisesti pyytää Riistakeskuksen Lapin aluetoimiston edustajaa, Metsähallituksen alue-edustajaa ja Kittilän riistanhoitoyhdistyksen ry edustajaa, käymään neuvottelut aloitteessa mainituista asioista sekä Kittilän kunnan teettämän kyselyn saaduista palautteista Kittilän kunnan isännöimässä neuvottelutilaisuudessa.

Neuvottelun tavoitteena on varmistaa metsästyslainsäädännön toteutuminen Kittilässä, sekä arvioida ja keskustella ylipäätään metsästyksen sosiaalisen kestävyysperusteita suhteessa Metsästyslain 8 §:n alueen kuntalaisen oikeus metsästää valtion alueella sekä, miten sitä tulisi metsästyspaineen kasvaessa soveltaa Metsästyslain 26 §:n hirvieläimen pyyntilupa: ”8 §:ssä tarkoitettulle alueelle pyyntilupia myönnettäessä on lisäksi kiinnitettävä huomiota metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakaantumiseen ja metsästyksen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen” ja vaatimukseen metsästysmahdollisuuksien tasapuolisen jakautumisen näkökulmasta. Tavoitteena tulee olla kunnan ulkopuolisten seurueiden ja seurojen metsästysoikeuden/lupien määrän uudelleentarkastelu, huomioiden annettu palaute.

Kunnanhallitus nimeää yhden virkamiesedustajan ja kunnanhallituksen edustajat.

Nimeäminen tapahtuu kokouksessa.

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan muutetun päätösesityksen ja nimesi kunnanhallituksen edustajiksi Kai Jussilan, Jussi Mäkitalon ja Marita Toivasen sekä virkamiesedustajaksi kunnanjohtaja Timo Kurulan.

Aloite Hirvenmetsästyksestä on ollut esillä kunnanhallituksessa 28.2. 2023 § 87. Tuolloin päätettiin pyytää eri toimijoita yhteiseen neuvottelupalaveriin, jota Kittilän kunta isännöi. Päällimmäisenä tavoitteena oli varmistaa metsästyslainsäädännön toteuttaminen Kittilän alueella. Kunnanhallitus päätti ehdottaa tuolloin Suomen riistakeskukselle, Metsähallitukselle sekä Maa- ja metsätalousministeriölle ulkopaikkakuntalaisten ja vieraspyytäjien osalta syyskuisen ensimmäisen aloitusjakson rajaamista siten, että lupia ei heille myönnettäisi. Lisäksi kunnanhallitus esitti valvontaa lisättävän ongelmien vähentämiseksi. Hirvikannan koon säätämiseksi kunnanhallitus esitti lupien määrän vähentämistä siten, että se kohdistuisi vieraspyytäjien lupien määrän vähentämiseen ja huomion kiinnittämistä metsästysmahdollisuuksien tasapuoliseen jakautumiseen. Lentolaskentojen suorittamista vuosittain hirvikannan todellisen koon määrittelyyn esitettiin.

Pydytty neuvottelu on pidetty 3.4.2023 Kittilän kunnanvirastolla. Läsnä oli Metsähallituksen erätalousjohtaja, metsästyksen johtava asiantuntija, erityissuunnittelija ja erätalouspäällikkö. Kittilän riistanhoitoyhdistyksen edustaja ja Suomen Riistakeskuksen edustaja oli paikalla myös kunnan edustajien lisäksi.

Paikallisilta metsästyseuroilta saatu palaute tuotiin tapaamisessa esille. Esille tuotiin kunnanhallituksen 28.2.2023 päätöksen sisältö ja ehdotukset sekä Kittilän metsästyseuroilta saatu palaute.

Kittilän riistanhoitoyhdistyksen edustaja kertoi, ettei yhdistyksen toiminta perustu paikallisten seurojen edunvalvontaan, vaan keskittyy hoitamaan viranomaistoiminnan kaltaisia toimintoja.

Neuvottelussa nousi esille muutamia keskeisiä asioita:

- Metsähallituksen palautteessa tuotiin esille tarve vaikuttaa Kittilän kunnasta lainsäädännöstä vastaaviin, toisin sanoen kansanedustajiin ja maa- ja metsätalousministeriöön asetuksen säätämiseksi rajoittamaan koirien määrän käyttöä metsästyksessä.
- Metsähallituksen suunnalta tuotiin esille, että menot ovat kasvaneet ja ettei lupavalvontaan ole käytettävissä tarpeeksi resursseja.
- Esille nousi paine myöntää lupia sinne missä tieverkosto on kattavin, koska hakemuksia sellaisille alueille tulee eniten.
- Riistakeskuksella on tieto metsästyksenjohtajista ja ampujista, muista ei.
- Sekä Riistakeskuksen, että Metsähallituksen taholta kerrottiin järjestettävien koulutuksia, joilla pyritään vaikuttamaan muun muassa metsästyksen ja kalastuksen sujuvuuteen.
- Kittilään myönnettiin vuonna 2022 196,30 pyyntilupaa yksityismaiden (23%) perusteella ja 651,70 pyyntilupaa valtionmaiden (77%) perusteella. Yksityismaille pyyntiluvat jaetaan hakijoille maapinta-alojen mukaan ja valtionmaille seurueen ampujamäärän perusteella.
- Ulkopaikkakuntalaisten/vieraspyytäjien osalta on vaatimus alueluvasta ennen kuin pyyntilupa voidaan myöntää.
- Hirvenmetsästyksen vaikutukset poronhoitoon syyskerotusten aikaan nousivat esille painottaen poroihin tottumattomien koirien aiheuttamaa häiriötä ja metsästystä ylipäänsä samanaikaisesti juuri siellä missä poroja ollaan kokoamassa tokkiin ja aitauksiin erotuksia varten.
- Hirvikannan laskentaa varten esille nousi lentolaskentojen suorittamista vuosittain. Samalla esiin nousi valvonnan tehostaminen ongelmien poistamiseksi.

Palaverin henki oli rakentava ja tavoitteena ollut aloitteen esille tuonti Metsähallituksen ja Riistakeskuksen edustajille suoritettiin. Kittilässä oli 31 seuruetta vuonna 2022, joissa ei ollut paikallisia. Kittilän Riistanhoitoyhdistyksen kokemusten perusteella näistä seurueista muutama aiheutti ongelmia. Paikallisilta metsästysseuroilta annetun palautteen perusteella ongelmia on ollut laajemmin eri puolilla kunnan aluetta.

Asiassa esille nousseet tulee saattaa Maa- ja metsätalousministeriön tietoisuuteen ja Lapin kansanedustajien tietoisuuteen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi edellä kirjatun ja päättää, että asiassa laaditaan kirjelmä jaettavaksi Lapin kansanedustajille. Lisäksi kunnanhallitus päättää, että 3.4.2023 kunnan järjestämään tilaisuuteen osallistuneet kunnan edustajat vierailevat Maa- ja metsätalousministeriössä asian saattamiseksi eteenpäin. Vierailun kustannukset katetaan yleishallinnon määrärahoista.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se merkitsee tiedoksi asiassa annetun palautteen ja toimet. Aloite katsotaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa tämän asian osalta.